

Täysistunto

Torstai 9.9.2021 klo 16.01—18.33

21. Lakialoite laiksi ympäristönsuojelulain 18 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 5/2021 vp Mikko Kärnä kesk ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 21. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan. — Aloitteen ensimmäinen allekirjoittaja, edustaja Kärnä, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.22 **Mikko Kärnä kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä lakialoite on lakialoite laiksi ympäristönsuojelulain 18 §:n muuttamisesta, ja tässä esitetään, että tämän ko. lain 18 §:n 3 momentti muutetaan siten, että lumen kaataminen mereen kielletään. Sain inspiraation tähän aloitteeseen Helsingin kaupungilta. Olen seurannut tätä joka-vuotista keskustelua lumen käsittelystä ja pidän varsin hämmäntävänä, että Helsinki ei omaehtoisesti ole valmis tätä asiaa muuttamaan vaan haluaa ilmeisesti profiloitua — ei Suomen luontopääkaupunkina, kuten sillä olisi mahdollisuus — Suomen roskapääkaupunkina.

Arvoisa herra puhemies! Kaadettaessa lunta mereen aiheutetaan ympäristölle vakavaa haittaa. Auratun lumen mukana mereen päätyy muun muassa roskia, muovia, asfalttihiukkasia, autojen renkaista irtoavaa kumirouhetta. Suomen ympäristökeskuksen tutkimuksen mukaan lumen sijoittaminen mereen tai vesistöihin aiheuttaa roskaantumista ja toimii vakavana mikromuovien reittinä erilaisiin vesistöihin ja merialueille. Helsingissä Itämereen päätyy lumen mukana normaalilumisena talvena useita tuhansia kiloja roskaa ja arviolta yli 50 miljoonaa mikromuovipartikkelia. Kadulta aurattu lumimassa sisältää myös muun muassa kadulle heitettyjä roskia, eläinten jätöksiä sekä ympäristömyrkyiksi luokiteltavia tupakantumppeja. Mereen lumen mukana päätyvät jätteet, muovit ja muut haitalliset ainesosat kulkeutuvat merivirtojen mukana laajalle alueelle eivätkä välttämättä häviä merestä koskaan. Pidän täysin käsittämättömänä, että Helsinki jatkaa tällaista toimintaa, vaikka erään kaupungin virkamiehen sanoin mereen päätyy ”kaikkea polkupyöristä puliukkoihin”.

Helsinki on Suomen ainoa kaupunki, jossa lunta kaadetaan mereen. Sivistyskaupungit Espoo, Turku ja Oulu ovat kieltäneet sen ympäristönsuojelulain nojalla annetuissa ympäristönsuojelumääräyksissä. Tarvitaan kuitenkin kategorinen lumen mereen kaatamisen kieltö koskemaan myös Helsinkiä, koska ympäristönsuojelulain 18 §:n 3 momentti edelleen sallii lumen kippaamisen mereen poikkeustiloissa. On hyvä myös huomata, että lumen kaataminen mereen on kielletty kaikissa muissa Pohjoismaissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2021 vp

Arvoisa puhemies! Asiantuntijoiden mukaan lumi pitäisi kaataa maa-alueille tai hävittää muilla keinoin, esimerkiksi sulattamalla — tähän on olemassa monenlaisia teknisiä ratkaisuja. Kaupunki perustelee lumen kaatamista mereen muun muassa sillä, että lumen kuljettaminen muualle aiheuttaisi hiilidioksidipäästöjä. En pidä tällaista perustelua kestäväenä. Emme me voi asetella vastakkain Itämeren puhtautta ja hiilidioksidipäästöjä.

Suomen lainsäädännössä lumen kaatamista mereen ei siis ole tällä hetkellä kielletty. Ympäristönsuojelulain 18 §:n 2 momentti kieltää jätteen laskemisen mereen Suomen aluevesille tai talousvyöhykkeille, mutta 3 momentti sallii poikkeuksena lumen kaatamisen mereen. Tämä lakialoite poistaisi tuon poikkeuksen.

Haluan kiittää kaikkia aloitteen allekirjoittajia ja toivon, että ympäristövaliokunta ottaa tämän aloitteen vakavasti käsittelyyn. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Aittakumpu.

18.25 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Puhuimme eilen täällä täysistuntosalissa Suomen vesihuollosta ja myöskin siitä, miten vesi on äärimmäisen tärkeä meille kaikille. Aivan kuten edustaja Kärnä totesi ja siihen viittasi, on hyvin ihmeellistä, että vihreänä kaupunkina itseään markkinoiva Helsinki on jatkanut tätä lumen kaatamista mereen. Kuten tässä aloitteessa, jonka tietysti ilolla allekirjoitin heti, kun tästä kuulin, todetaan, niin lumen mukana normaalilumisena talvena Itämereen päätyy tuhansia kiloja roskaa — tuhansia kiloja roskaa — ja jopa 50 miljoonaa mikromuovipartikkelia. Ja vielä se tärkeä huomio, että kaikki muut kaupungit ovat joko lopettaneet tämän lumen kaatamisen mereen tai alun perinkin pidättäytyneet siitä mutta Helsinki sitä edelleen jatkaa.

Kun nyt muutamana talvena olen täällä Helsingissä aikaani viettänyt, niin olen huomannut, että silloin kun tänne lunta tulee, niin siitä tietysti tulee kaupunkilaisille työtä lumen pois siirtämisen johdosta mutta se on myös suuri ilo: lapset kulkevat pulkkien kanssa, näkyy suksia, ja jopa tuolla puistoissakin hiihdetään. Onkohan sellaista mietitty, että kun lumi pitää siirtää, niin voisiko siitä tehdä jonkunlaisen valtavan pulkka- ja mäenlaskupaikan? Ehkä sitä voisi vähän vielä sitten lumettaa siihen päälle, niin siitä saataisiin mahdollisimman hyvä ja tasainen.

Pidän tätä aloitetta erittäin hyvänä ja toivon tälle perusteellista käsittelyä valiokunnassa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Pirttilahti.

18.28 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Varsin erinomainen aloite edustaja Kärnältä. Kyllähän tämä on jo niin sanotusti mennyttä maailmaa, mitä Helsinki elää tässä asiassa tällä hetkellä. Tulee mieleen, kun Aasiasta tulee näitä jokeenkippauskuvia, kun laitetaan pikkukuorma-autolla roskaa jokeen, että tämä on aivan sama. Tässä on vain lumi kuorrukkeena, niin kuin kermavaahtona, ja viedään sinne mereen ne roskat samalla siinä sitten. Kyllähän tästä eroon tulisi päästä. Todellakin Pohjoismaiden ainoana Suomessa ei ole lainsäädännöllä tätä kielletty, ja taitaa Suomesta Helsinki olla ainoa kaupunki, joka näin tekee. Muun muassa meillä Tampereelläkin lumi viedään sinne Lielahden alueelle isoksi keoksi, josta se sitten hiljakseen sulaa, ja sitten sulamisvesiä seurataan, mihinkä ne menevät.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2021 vp

Sen verran ehkä tätä Kärnän aloitetta olisinkin kyllä laajentanut, että olisin ottanut huomioon tässä myös joet ja järvet vielä sitten, eli kokonaissuojelua tälle meidän vesistölle, olisin siihen sen laajentamassa.

Todellakin on törkeää ympäristönsuojelurikosta, mitä tässä Helsinki tällä hetkellä tekee.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kyllä. — Edustaja Elomaa.

18.29 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Näin, että Kärnä on tehnyt lakialoitteen, ja jäin tänne saliin istumaan ja kuuntelemaan, minkälainen aloite hänellä on esittää. Se oli niin vakuuttava esitys ja lakialoite on niin tärkeä, että harmittaa, että se on mennyt ohi suun meikäläisellä enkä ole huomannut sitä, mutta jos se tulee joskus tähän saliin äänestettäväksi, niin ehdottomasti kannatan. Se on erittäin hyvä aloite.

Ihmettelen, miksi tuonne mereen lastataan roskaa ihan tarkoituksellisesti. Sitä roskaa, jota me yritetään sieltä merestä ja vedestä pois ottaa, ajetaan sinne ihan koko talvi. Se on aivan käsittämätön tilanne, ja olen mielissäni, että Turku sentään ei ole lähtenyt tähän hullutukseen mukaan.

Kiitän Kärnästä tästä lakialoitteesta ja toivon, että se saa hyvän vastaanoton valiokunnassa ja tulee tänne saliin vaikka äänestettäväksi, se olisi todella tärkeää. Puhutaan ympäristöstä ja ympäristönsuojelusta, ja mikäs sen tärkeämpää. Kun ajatellaan lunta ja lumen kusaamista, niin eihän sitä lunta nyt mereen voi ajaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Hänninen.

18.30 **Katja Hänninen vas:** Kiitos, arvoisa puhemies! Täytyy nyt samat sanat sanoa edustaja Kärnälle, että tämä korona-aika varmaan on vaikuttanut siihen, että itsellenikin on mennyt tämä erinomainen lakialoite ohitse, mutta lämpimästi kannatan.

Tosiaan tässä täytyi sitten ruveta vähän googlettamaan, että mitäs tämä mereen kipattava lumi ynnä muu täällä Helsingin alueella oikein ompi. Täällä todetaan Ylen jutussa, että todellinen häpeäpilkku — siis varmaan tämän lisäksi — on myös se, että kaupungin hulevedet huuhtoutuvat ympäri vuoden puhdistamattomina mereen. Että on täällä muutakin ongelmaa kuin vain tämä lumiongelma, mutta se on kuitenkin varmasti todella merkittävä asia, ja toivottavasti siihenkin saadaan sitten parannusta aikaan.

Tosiaan täällähän on joku värkki, verhopuomi, asetettu, ja sillä pyritään sitten estämään tämä roskien leviäminen. Mutta liekö se sitten kuinka vaikuttava keino: pysyvätkö siinä sitten roskat ja mikromuovit? Ei varmaan ainakaan myrkkyjä pystytä tällaisen verhopuomin avulla estämään menemästä meriveteen, niin että sinne ne kuitenkin sitten saostuvat mukaan.

Toivottavasti merenhoidon toimintaryhmän kautta löytyy niitä ratkaisuja, joilla voidaan tulevaisuudessa puhdistaa vesiä tehokkaammin mutta ennen kaikkea estää se, että sinne tietoisesti ihmisen toiminnan seurauksena lasketaan mitään ympäristömyrkkyjä lumien tai hulevesien myötä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja vielä aloitteen ensimmäinen allekirjoittaja, edustaja Kärnä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2021 vp

18.32 **Mikko Kärnä kesk:** Arvoisa herra puhemies! Kollegoille kiitokset näistä lämmistä puheenvuoroista ja hyvistä tarkennuksista, jotka toivon mukaan sitten mahdollisessa ympäristövaliokunnan käsittelyssä otetaan huomioon.

Itse katson, että koska maamme pääkaupunki Helsinki ei omaehtoisesti halua asian suhteen toimia, niin meillä on eduskuntana velvollisuus laittaa Helsinki kuriin ja lopettaa tällainen tietoinen Itämeren saastuttaminen. Toivotaan, että aloite tosiaan sen ansaitsemansa käsittelyn siellä ympäristövaliokunnassa saa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.